

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการไม่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านสภาพแวดล้อมทั่ว ด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ด้านสังคมของครอบครัว ด้านการเรียนของนักเรียนและด้านสภาพแวดล้อมที่เข้า ไป ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา 6 แล้วไม่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา 6 ปีการศึกษา 2529 แล้วไม่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เคยมีนักเรียนมาศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2951 คน ซึ่งกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านกรวด อำเภอประโคนชัย อำเภอละหานทราย อำเภอกระสังและอำเภอคูเมือง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 60 คน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา 6 ปีการศึกษา 2529 แล้วไม่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยให้ครูประจำชั้นหรือครูระดับประถมศึกษาซึ่งเคยสอนนักเรียนซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สุ่มให้โรงเรียนละ 4 คน โดยการสุ่มจากนักเรียนที่ยังอยู่บ้านเดิมไม่ได้อาศัยอยู่หรือไปทำงานต่างจังหวัด หลังจากนั้นผู้วิจัยสุ่มมาโรงเรียนละ 2 คน สำหรับกลุ่มผู้ใหญ่ขอผลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มๆละ 60 คน รวม 180 คน คือ ผู้ปกครองนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา 6 แล้วไม่ศึกษาต่อ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นเพื่อนของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา 6 แล้วไม่ศึกษาต่อและครูระดับประถมศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา 6 แล้วไม่ศึกษาต่อ

จากการสุ่มตัวอย่างโดยดั่งนี้.

ตารางที่ 1 โรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	ตำบล	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)
ประโคนชัย	จรเข้มาก	วัดบ้านเมืองท่า	2
		บ้านจรเข้มาก	2
		บ้านเก็ม	2
		บ้านประชาสรรค์	2
		บ้านบัว	2
	จันทม	บ้านปลีต	2
		บ้านจันทม	2
		บ้านสะเตกา	2
		บ้านบุญช่วย	2
		บ้านแพงพวย	2
บ้านกรวด	โนนเจริญ	บ้านถนนโลกใหญ่	2
		บ้านหลึก	2
		บ้านหวา	2
		บ้านหินลาด	2
		ชุมชนบ้านโนนเจริญ	2
ละหานทราย	โนนดินแดง	บ้านโนนดินแดง	2
		บ้านสมฝอย	2
		บ้านกุดตะแคงสามัคคี	2
		บ้านป่าไม้สหกรณ์	2
		บ้านนอยสะแกกวน	2
กระสัง	ลำควน	บ้านประคู้	2
		บ้านลำควน	2
		บ้านกุดโคกลน	2
		บ้านยาง	2
		บ้านหนองพลวง	2
คูเมือง	คูมใหญ่	บ้านคูม	2
		บ้านหนองกระทุ่ม	2
		บ้านประคำคอง	2
		บ้านสวายสอ	2
		บ้านหนองบัว	2
	รวม		60

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดกับการวิจัยครั้งนี้ ด้วยเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนอ่านหรือเขียนหนังสือไม่ได้ การใช้การสัมภาษณ์จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถสรุปวิเคราะห์ค่าตอบได้ถูกต้องตรงตามสภาพความเป็นจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ 3 ฉบับ และแบบบันทึกเสียงสัมภาษณ์ วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์วิจัยดำเนินการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ของการจะสัมภาษณ์ต่อไปนี้

- 1.1 สถานภาพส่วนตัวของนักเรียน
- 1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน
- 1.3 ปัจจัยด้านสังคม ของครอบครัวนักเรียน
- 1.4 ปัจจัยด้านการเรียนของนักเรียน
- 1.5 สภาพแวดล้อมทั่วไป
- 1.6 ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพื่อศึกษาตัวแปร จากนั้นก็นำข้อมูลที่ไต่ถามรวบรวมวิเคราะห์และใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถาม

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าข้อความที่เขียนสอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นก็นำมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนนักเรียน และครูระดับประถมศึกษา ในเขตกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์อีกครั้งแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข แล้วจึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับรูปแบบของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้นั้นเป็นแบบมีโครงสร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และคำถามปลายเปิด ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์นักเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ ประกอบด้วย 3 คำถามคือ สถานภาพส่วนตัวของนักเรียน ปัจจัยในการเรียนของนักเรียนและสถานภาพแวดล้อมทั่วไป ใน สถานภาพส่วนตัวของนักเรียนเกี่ยวกับสถาน เพศ อายุ สุขภาพ อาชีพของการเป็นบุตร จูงม่งหมายในคาบการ เรียนและจูงม่งหมายในคาบอาชีพ ปัจจัยในการเรียนของนักเรียน เกี่ยวข้องกับคาบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการขาดเรียน ผู้ให้การสนับสนุนในการศึกษา การสนับสนุนของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรและผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ ศึกษาต่อ ส่วนในสถานภาพแวดล้อมทั่วไปนั้นเกี่ยวข้องกับคาบระยะทางจากบ้านพักถึงโรงเรียน ลักษณะการ เดินทางจากบ้านพักถึงโรงเรียน การร่วมวัดอุประสงค์ของโครงการ สภาพโรงเรียน มีขยมศึกษาและสภาพการศึกษาของชุมชน

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจและ ทางด้านสังคมของครอบครัวของนักเรียน ซึ่งในปัจจัยด้านเศรษฐกิจจะเกี่ยวกับอาชีพของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความมั่นคงทางการเงินของ ครอบครัวและความต้องการใช้แรงงานในครอบครัว จำนวนบุตรหลานที่กำลังศึกษาเล่าเรียน สภาพการสมรสของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ความคาดหวังของบิดามารดาเกี่ยวกับการศึกษาของ บุตรและความคาดหวังของบิดามารดาเกี่ยวกับอาชีพของบุตร

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของนักเรียนที่ จบชั้นประถมศึกษา 6 แล้วไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ศึกษาต่อระดับ มัธยมศึกษาของเพื่อนสนิทของตน

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์ครูระดับประถมศึกษาของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนโดยมีผู้ชของชอกระหงตรง กันกับ ฉบับที่ 2 จะต่างกันตรงคำชี้แจงและวิธีการถามเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปขอความร่วมมือจากศึกษาธิการ เขต เขตการศึกษา 11 ถึงผู้อำนวยการ การประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการสุ่ม เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย พร้อมทั้งผู้วิจัยได้ออกหนังสือในนามของนิสิตปริญญาโท ภาควิชาวิจัยการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักแนะเวลาเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจาก ศึกษาธิการ เขต เขตการศึกษา 11 เพื่อการ
วิจัยและไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดโดยขออนุญาตและขอความร่วมมือจากครูอาจารย์ นักเรียน
และบุคลากรโรงเรียนโดยผู้วิจัยได้ชี้แจงในใ้ขอขมาถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อม
ทั้งขออนุญาตใช้เทปบันทึกเสียงบันทึกไว้ด้วยและจับบันทึกประกอบตามแบบสัมภาษณ์ เมื่อเสร็จสิ้น
การสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกครั้ง

ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ถ้าข้อมูลโดยผู้วิจัยไม่แน่ใจคำตอบก็จะสัมภาษณ์
ซ้ำเฉพาะข้อนั้นโดยขอ ใ้ขอขมาขออธิบายเพิ่มเติมตลอดจนสังเกตท่าทีของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย
เพื่อความแน่ใจในคำตอบ เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์จะตรวจสอบข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงด้วย

3. ในการสุ่มหาตัวอย่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 นี้ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากครุระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็น
ผู้สุ่มให้พร้อมทั้งสัมภาษณ์ถึงปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อ นอกจากนี้ยังขอความร่วมมือในการ
พาไปบ้านนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งในบางครั้งอาศัยเป็นลาวมควยในกรณีผู้ปกครองนักเรียน
บางส่วนพูดภาษากลางไม่ไค แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างบางส่วนผู้วิจัยก็เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
และในการเก็บรวบรวมข้อมูลบางครั้งผู้วิจัยอาศัยน้องของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อหรือเด็กนักเรียนซึ่ง
เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งรู้จักคุ้นเคยกับครอบครัวของนักเรียนที่ไม่
ศึกษาต่อเป็นอย่างดี เป็นผู้นำทางไปบ้านเด็ก

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 60 คนและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอีก 3 กลุ่มละ 60 คน รวม 180 คน คือผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่
ศึกษาต่อ เพื่อนักเรียนและครุระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ใ้แบบสัมภาษณ์ครบ
และสมบูรณ์ทั้ง 240 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

(ก) การเตรียมข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้เรียบร้อยแล้วก็นำมาแจกแจงเป็น หมวดหมู่เพื่อทำ
การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางสถิติ เป็นลำดับขั้น ดังนี้

- 1. รวบรวมแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 ฉบับ ของนักเรียนแต่ละคนเข้า

เป็นชุดเดียวกัน

2. แปลผลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและครูระดับประถมศึกษา เป็นรหัสแล้วบันทึกลงตาราง

3. ทำตารางวิเคราะห์หามูลเหล่านี้ด้วยวิธีการทางสถิติโดยการคำนวณ ร้อยละ ความนิยมและการวิเคราะห์เนื้อหา

(ข) การวิเคราะห์หามูล

นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหาของแบบสัมภาษณ์เพื่อหาปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการไม่ศึกษาต่อ ระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนจากบุคคล 4 กลุ่มคือ กลุ่มนักเรียนที่จบชั้นปีที่ 6 แล้วไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของนักเรียนที่จบชั้นปีที่ 6 แล้วไม่ศึกษาต่อ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่จบชั้นปีที่ 6 แล้วไม่ศึกษาต่อและกลุ่มครูระดับประถมศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นปีที่ 6 แล้วไม่ศึกษาต่อ โดยการหาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน วิเคราะห์ถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนและจุดมุ่งหมายในทางอาชีพ โดยการหาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน วิเคราะห์ถึงความมั่นคงทางด้านการเงินของครอบครัวและความต้องการแรงงานในครอบครัว โดยการหาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ

1.3 ปัจจัยด้านสังคมของครอบครัวนักเรียน วิเคราะห์ถึงความคาดหวังของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรและความคาดหวังของบิดามารดาเกี่ยวกับอาชีพของบุตร โดยการหาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ

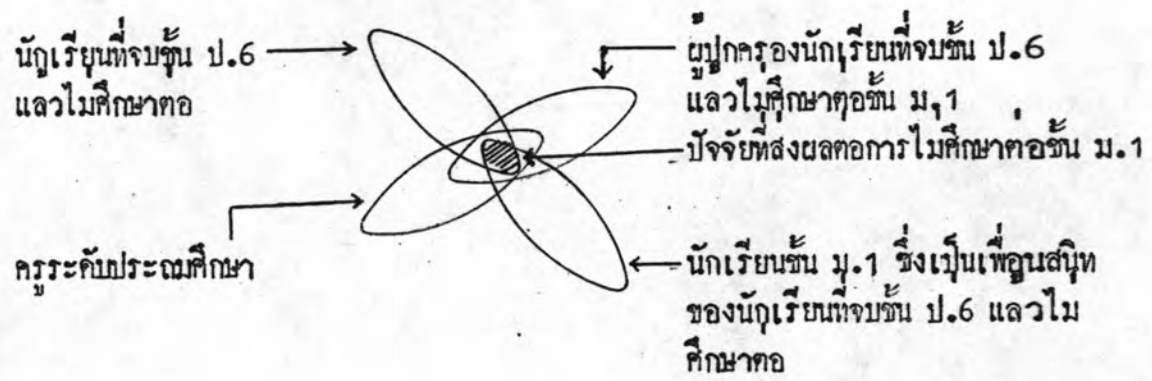
1.4 ปัจจัยด้านการเรียนของนักเรียน วิเคราะห์ถึงผลการเรียน ผู้ให้การสนับสนุนในการศึกษา การสนับสนุนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษาต่อและผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อ โดยการหาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ

1.5 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป วิเคราะห์ถึงการรับรู้วัตถุประสงค์ของโครงการ สภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาและสภาพการศึกษาของชุมชน โดยการหาฐานนิยมในแต่ละคำตอบ

1.6 วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนที่จบชั้นปีที่ 6 แล้วไม่ศึกษา

ต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากคำตอบของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนักเรียนและครูระดับประถมศึกษา

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิแสดงการวิเคราะห์เนื้อหาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อชั้น ม.1 จากคำตอบของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนักเรียนและครูระดับประถมศึกษา

2. ข้อมูลต่างๆ ทั้งด้านสภาพแวดล้อมตัวนักเรียน ด้านการเรียน ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของครอบครัวนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมที่ว่าง ไปและ ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1 กรณีที่เป็นคำตอบจากแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายปิด วิเคราะห์โดยการหาความถี่และการร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2.2 กรณีที่เป็นคำตอบจากแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิด วิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่ของคำตอบ แล้วหาค่าความถี่และการร้อยละ จากนั้นนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง